

Кашенко В.М.

студентка,

Науковий керівник: Біліченко П.Г.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Глухівський національний педагогічний університет ім. О. Довженка

ОСОБЛИВОСТІ РОБОТИ ПРИВАТНОЇ ШКОЛИ ФІЛІПА МЕЛАНХТОНА

Нами була здійснена спроба розглянути особливості роботи приватної школи Філіпа Меланхтона (нім. Philipp Melanchthon 1497-1560), відомого реформатора і гуманіста, найближчого соратника та помічника Мартіна Лютера. У західній історіографії його називають Вчителем Німеччини, але серед вітчизняних дослідників його життя та діяльність залишається недооціненими, він і надалі залишається у тіні, адже основні його твори і досі недоступні українським історикам, які у свою чергу, не виявляють значного інтересу до його педагогічної діяльності, але Меланхтон був не лише теоретиком, а й практиком освіти і головним його творінням стала приватна школа в якій він втілював власні теоретичні положення в життя.

Ми з'ясували, що найбільшим захопленням Меланхтона було спілкування з молоддю, у нього була звичка ні кому ні в чому не відмовляти. Багато молодих людей зверталось до нього з проханням допомогти скласти вірш, відредагувати текст, дати пораду, або ж просто поговорити. Меланхтон же говорив, що відчуває батьківську любов до всіх молодих людей які приходять до нього [2, с. 56]. На нашу думку, саме із цієї любові й з'явилася його приватна школа (Schola privata), що правда до такого рішення Меланхтона підштовхнула також фінансова скрута, тому він був змушений прийняти до себе на навчання студентів, які не могли вступити до університету через невідповідний рівень знань [1, с. 89]. В той же час Меланхтон продовжував і свою викладацьку діяльність читаючи курс біблійних лекцій із Євангелія від Матвія, а з квітня 1520 р. впродовж року читав лекції по листах ап. Павла до римлян хоча ніякого заробітку від цього не отримував, що змушувало його

приймати, ще більшу кількість учнів. Але все ж головним для педагога було те, що він всією душею хотів виховувати та давати необхідні знання яких так потребували студенти [3, с. 34].

Ми дізнались, що в той час у Віттенберзі не було гімназії в якості підготовчого закладу до університетських занять, тому студенти змушені були скитатися по вулицям міста без будь якого нагляду, а тим більш якогось навчання. Тому ми прийшли до висновку, що за таких обставинах більшість студентів мусили навчатися в приватних школах, а би тільки отримати хоч якусь користь від свого перебування у Віттенберзі. Так Меланхтон вислухавши прохання батьків які приходили до нього заради того, щоб він прийняв їхніх дітей до себе, задля духовного та тілесного виховання вирішив нарешті створити власну приватну школу.

Нами було з'ясовано, що в приватній школі перше місце серед навчальних предметів займали латинська та грецька мови. Граматика а саме у вигляді етимології, орфоєпії та синтаксису була фундаментальною наукою. Коли учні засвоювали відмінки та часи, викладання починало здійснюватися латинською мовою. Паралельно з цим учні починали вивчати класиків серед яких на першому місці був Теренцій, улюблений поет Меланхтона, творчість якого учні вивчали повністю, кожного дня запам'ятовували близько 10 віршів. Проза грецьких авторів перекладалася на латинську мову усно, або письмово. Коли таким чином була засвоєна формальна та синтаксична частини граматики, починала вивчатися орфоєпія, яку застосовували як при написанні письмових завдань так і до перекладів грецьких уроків, а також для складання віршів, Меланхтон постійно підштовхував своїх учнів до створення віршів, адже був впевнений, що саме занепад поетичної майстерності в Римі призвів до занепаду красномовства. Окрім граматики в школі також вивчали історію, географію та математику. В домашньому та шкільному розпорядку перше місце займала щоденна молитва, студенти читали молитву в ранці перед та після обіду [2, с. 56-58].

Також нами було встановлено що, в своїх практиках Меланхтон використовував метод навчання за допомогою гри, та метод похвали

учнів. Він проводив так звані змагання між кращими учнями закладу. З за столу підіймалися декілька учнів, а саме ті які на уроці склали кращі поезії, вони виходили на ринг. В змаганні приймали участь також студенти, що не навчалися в приватній школі. Суддею був сам Меланхтон й переможець (цар поезії) нагороджувався плющовим вінком та короткими віршами які складав сам Меланхтон, як від свого так і від імені всіх учнів. Інший учень обирався царем будинку (*rex domus*), його обирав сам Меланхтон в свято Богоявлення, для підтримки порядку в кімнатах, а також для регулювання відносин між учнями, що проживають в будинку.

Для відпочинку від навчання, Меланхтон в будинку влаштовував сценічні вистави. В часи Меланхтона в школах такі вистави складались з недоречних жартів та жахливих витворів драматичного мистецтва. Меланхтон був проти таких традицій, він пропонував використовувати для вистав твори класиків, адже такі показові вистави прививають в учнів любов до поезії.

Із любові до драматичних творів Греків та Римлян, до Еврепіда, Сенеки, до комедій Плавта, і особливо до Теренція він давав їхні твори для представлення своїм учням. За такого вибору Меланхтон був впевнений, що таке вивчення театральних п'єс несе велику користь для учнівської молоді, а також, що в трагедіях і комедіях давніх Греків та Римлян міститься величезний етичний запас який слід перейняти на користь та втіху як акторів так і глядачів.

Ролі між акторами розподіляв Меланхтон дивлячись на можливості та таланти учнів, ролі вивчались на пам'ять і відтворювалася на сцені без суфлера. Театральні костюми учні виготовляли власноруч. Вся ця вистава завершувалася гучним гулянням, на яких учні співали, танцювали та жартували, жарти завжди були пов'язані з навчанням. Публічні виступи учнів відбувалися в приватній школі дуже часто, вони не порушували розкладу, в школі Меланхтона такі забави були невід'ємною частиною навчання та виховання учнівської молоді [2, с. 59-60].

Приватна школа проіснувала від 1519 майже до 1529 р. Через несприятливі обставини та тягар громадських робіт Меланхтон був

змушений зачинити школу над розбудовою якої він працював майже 10 років. Однак вплив приватної школи тривав набагато довше ніж сама школа. За зразком меланхтонівського навчального закладу в Віттенберзі виникло безліч приватних шкіл, за прикладом яких згодом почали працювати усі суспільні школи Віттенберга.

Список використаних джерел:

1. Циглер Т. История педагогики. Авториз. пер. с 3-го испр. и доп. нем. изд. Е. Цитрон и А. Карнауховой; Под ред. прив.-доц. С.А. Ананьина. СПб.; Киев: Сотрудник, 1911. – [2], VIII, 501 с.
2. Шмидт К. История педагогики изложенная во всемирно-историческом развитии и в органической связи с культурною жизнью народов. Т. 3. История педагогики от Лютера до Песталоцци. – М.: Издание К.Т. Солдатенкова, 1880. – 759 с.
3. Scheible Н. Melanchthon. Eine Biographie / Н. Scheible. – München: С.Н. Beck, 1997. – 294 р

Рябокінь А.О.

аспірант,

Науковий керівник: Цебрій І.В.

доктор педагогічних наук, професор,

*Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка*

ВНЕСОК АЛКУЇНА У СТАНОВЛЕННІ СЕРЕДНЬОВІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ВИНИКНЕННЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ СИСТЕМИ

Система освіти, яка існувала в пізньоримську епоху, перебувала в безумовному занепаді. Коли Карл став єдиновладним правителем в західних країнах світу, заняття науками майже всюди були забуті, і тому люди збайдужіли до шанування істинного божества. Перш за пана короля Карла в Галлії ніхто не займався вільними науками.